ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС
Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)

За загальною редакцією ***С. В. Ківалова***

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск ***М. Р. Аракелян***

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Кухаренко Сергій Вікторович
СИСТЕМА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ У СФЕРІ МЕДІА В УКРАЇНІ. 546
Чепурна Олена Євгенівна
АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-ІГРОВИХ МЕТОДІВ СУЧАСНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ. 548
Соколов Артем Вікторович, Баландіна Наталія Миколаївна, Зігінова Юлія Костянтинівна
КОНЦЕПТУАЛЬНА ІДЕЯ ЗБІЛЬШЕННЯ БЛОКУ ДЛЯ МЕТОДУ З КОДОВИМ УПРАВЛІННЯМ ТА СЛІПИМ ДЕКОДУВАННЯМ 551
Черевко Євген Володимирович
ЧИСЕЛЬНЕ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ РІВНЯННЯ СТРУНИ ЗАСОБАМИ БІБЛІОТЕК PYTHON. 555
Овчинников Микола Юрійович
КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦВЗ В АУДІОФАЙЛИ 558
Слатвінська Валерія Миколаївна
ІНТЕГРАЦІЯ УМОВНОГО ГЕНЕРАТИВНО-ЗМАГАЛЬНОГО ПІДХОДУ ТА LSTM-МЕРЕЖ ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ АНОМАЛІЙ У КІБЕРБЕЗПЕЦІ МЕРЕЖЕВОГО ОБЛАДНАННЯ 563
Скідан Владислав Сергійович
ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ГЕЙМІФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. 565
Поворознюк Олексій Олегович
МЕТОДИ ЗАХИСТУ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ДАНИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ 568

СЕКЦІЯ 24. КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСУ, ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ В АСПЕКТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Томчаковська Юлія Олегівна
ТИПОЛОГІЯ АНГЛОМОВНИХ МЕДІАТЕКСТІВ 571
Строченко Леся Василівна
ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРИНЦИПИ ПАРАДИГМАЛЬНОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ 573
Varieshkina Natalia
COMMUNICATIVE PRINCIPLE IN READING SKILLS FORMATION 575
Дихта Наталя Миколаївна
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ЇЇ ВЖИВАННЯ 578
Єрьоменко Світлана Василівна
ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОГО ДИСКУРСУ 580
Іванова Наталія Георгіївна
ЦИФРОВІ СТРАТЕГІЇ ВИВЧЕННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ТРЕТЬОЇ ІНОЗЕМНОЇ: РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕСКРИПТОРІВ INTERACCIÓN EN LÍNEA НА ПОЧАТКОВОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВИЩОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ 583
Козак Тетяна Борисівна
БІНАРНІСТЬ ПОНЯТТЯ 'ЧОРНИЙ'/'БІЛИЙ' У МОВАХ ПЕРВІСНОЇ ФОРМАЦІЇ 586
Марчук Ірина Петрівна
DEVELOPING INDIVIDUAL PROFESSIONAL PROGRAMS OF A TUTOR 589
Пеліван Оксана Костянтинівна
ВВІЧЛИВІСТЬ В ІСТОРИЧНОМУ АСПЕКТІ 592
Потенко Людмила Олександрівна
ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ 595
Телецька Тетяна Володимирівна
ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ: КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД. 598

Дихта Наталя Миколаївна
Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ЇЇ ВЖИВАННЯ

Психологічна підтримка громадян України в умовах війни є необхідною та важливою, оскільки трагічність життя українців присутня в усіх аспектах: окупація українських земель, воєнні дії, велика смертність як серед військових, так і серед цивільного населення, смертельна загроза, травматизм, поранення, інвалідність, втрата рідних, переселення, залишення майна та житла. Більша частина населення України відчуває щонайменше психологічний дискомфорт, стрес або переживає глибоку депресію та безвихідь. Саме психологічна підтримка досвідченими професіоналами, використання ними психологічної лексики – це перший крок до стабільності психологічного стану людини та її існування в складних обставинах. Діяльність уряду України направлена також і на психологічну підтримку населення та залучення професійних психологів, в тому числі і зарубіжних.

Вербальне вживання психологічної лексики спрямоване на встановлення контактів між людьми та налагодження відносин між ними. Встановити контакт з конкретною особою і позитивно вплинути на її думки, поведінку, спонукати на здійснення певних дій в першу чергу залежить від вербального спілкування. Лінгвістичний аналіз сучасної психологічної термінології цікавить багатьох науковців не лише з точки зору теорії, але й на практиці, бо майстерно підібрані слова в поєднанні з елементами невербального спілкування допомагають професіоналу досягти більш бажаних результатів і при цьому витратити менше часу.

Щодо дослідження професійної лексики психолога, то відіграє важливу роль когнітивна лінгвістика не лише як пізнавальна діяльність психологічних термінів, але і як визначення змістовних параметрів мови психолога. Це вивчення категорій та категоризацій, концепцій, метафор, референцій, інформаційних аспектів речової діяльності психолога. Мовна форма та мовний зміст, який є найбільш універсальний на семасіологічному та ономасіологічному рівнях.

Когнітивна лінгвістика опирається на ономасіологію загалом та теорію номінації зокрема, згідно з якою процес найменування встановлює зв'язок мовних елементів із фактами реальної дійсності [1. с. 96]. Дослідження мови психолога в ономасіологічному аспекті допомагає з'ясувати різні лінгвокульторологічні питання. Ономасіологія допомагає виявити походження психологічних термінів, особливості сприйняття цих термінів, інформаційну цінність психологічних термінів тощо. Взагалі, найбільш вдалу і точну загальну оцінку когнітивної лінгвістики наводить Пайвіо [2]. Як стверджує А. Андерсон, когнітивна наука та і взагалі весь когнітивний рух звернений на створення когнітивної теорії повсякденного життя [3]. Таким чином, головною складовою когніції є мова.

Також привертають увагу універсальні способи термінотворення в галузі психології, що можливо простежити завдяки інтернаціональному фонду термінів, який збагачувався століттями і був започаткований завдяки термінології латинської та грецької мов. Особливості формування та функціонування психологічної термінології розглядаються на основі дослідження двомовних словників психологічних термінів, навчальної літератури з англійської мови за професійним спрямуванням та оригінальних текстів за спеціальністю «психологія». Схожість, тотожність психологічних термінів двох мов (англійської та української) вказує на спільні корені термінів, які запозичені зі стародавніх мов, а універсальні способи термінотворення відіграють важливу роль у формуванні найбільш результативних психологічних термінів.

Базуючись на когнітивному аналізі психологічної термінології простежується класифікація лексики психолога на спеціалізовану з науковими визначеннями (орієнтовану на колег, професійних психологів) та робочу загальнодоступну лексику (орієнтовану на клієнтів у різних ситуаціях). Отже когнітивний рух завжди базується на протиставленні наукового пізнання та природної когніції, яка направлена на взаємодію з навколишнім середовищем у повсяденному житті, направлена на звичайну поведінку людини. Тобто мова психолога завжди має протиставлення в науковому аспекті, тобто спеціалізованої термінології психології як науки, яка використовується здебільшого між професіоналами-психологами; а також повсякденної, загальнозрозумілої для всіх лексики, яку використовує психолог надаючи психологічну допомогу.

Робоча лексика психолога є трьох видів: конструктивна (лексика, яка спонукає до дій та прийняття рішень), деструктивна (лексика, яка руйнує прийняті рішення) та пошукова (лексика нейтральна, яка направлена на пошук рішень). Тобто така мовна класифікація психологічної термінології можлива за таким критерієм як результативність або цільова направленість в роботі психолога.

Дійсно, щоб отримати необхідну інформацію психологу від свого клієнта; щоб вивчити проблеми людини; щоб допомогти у вирішенні складних життєвих ситуацій, професійному психологу потрібно використовувати певний алгоритм в своїй роботі на практиці: спочатку психолог повинен досягти фідуціарності з клієнтом переважно через вербальні засоби спілкування. Другий крок психолога в професійній діяльності – це залучення невербальних засобів при комунікації. Це і посмішка, і жести, і міміка, і різний вияв емоцій. Проте головну інформативну функцію несе саме мова психолога. Тільки третім кроком психолога буде розмова-запит, що передбачає запитання психолога та відповіді опитуваного з метою вивчення психологічної проблеми.

Стародавнє римське право розповідає нам про фідуціарні угоди, домовленості. Один з видів фідуціарних угод – це фідуціарна угода з другом, тобто з особою, якій можна довіряти. Такі фідуціарні відносини виявилися придатною формою для досягнення різних цілей, результатів, ефектів тощо [4, с.18]. Тому фідуціарні відносини мають місце між психологом та клієнтом, які досягаються передусім

зусиллям психолога та його професійним якостям використовувати вербальні та невербальні засоби спілкування. Таким чином встановлено, що саме фідуціарні домовленості, які мали свій початок у Стародавньому Римі, явилися родоначальниками довірчих відносин не тільки в праві, а також і в психології.

Викладачам іноземної мови за професійним спрямуванням необхідно пояснювати походження психологічної термінології, задавати творчі та креативні завдання, які імітують практичну діяльность психолога і допоможуть сформувати професійні навички у здобувачів вищої освіти, майбутніх психологів. А білінгвістична компетентність здобувачів вищої освіти зі спеціальності «психологія» на практичних заняттях з англійської мови за професійним спрямуванням забезпечується вивченням іноземної мови насамперед в комплексному значенні.

Список використаних джерел:

1. Гонгало В. С. Ономасіологічний підхід у дослідженні мови. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. 2011. С. 96.
2. Paivio A. Mental representations. A dual coding approach. Oxford : Oxford University Press, 1986.
3. Anderson A. Functional Theory of Cognition. Mahwah : Erbaum, 1996.
4. Майданик Р. А. Довірчі угоди в праві Стародавнього Риму: поняття, види, правова природа. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка.* 2000. № 40. С. 17-25.
5. Дихта Н. М. Фідуціарний договір у римському приватному праві. *Актуальні проблеми держави і права.* Одеса : Юрид. л-ра, 2007. Вип. 33. С. 201-206.

Ключові слова: психологічна лінгвістика, психологічна когніція, когнітивна лінгвістика, мова психолога, термін, психологічні терміни, термінотворення.

Keywords: psychological linguistics, psychological cognition, cognitive linguistics, psychologist's language, term, psychological terms, term-creation.

Єрьоменко Світлана Василівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОГО ДИСКУРСУ

Термін «англомовний військово-морський дискурс» (англ. *English naval discourse*) стосується сукупності лексичних, граматичних, стилістичних і прагматичних особливостей, притаманних спілкуванню у сфері військово-морських сил англійською мовою [2].

Історія англомовного військово-морського дискурсу тісно пов'язана з розвитком морської справи, колоніальної експансії, військових кампаній та фор-